

Geesti=ma rahwa
K a l e n d e r,

ehf

Láht=Kamat

1852

aasta peale, párrast meie
Issanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel aastal on **366** páwa.

Tallinnas,
trükkitud Lindworsi kirjadega.

Märkide selletaminne.

Noor = fu.

Esminenne werend.

Täis = fu.

Wiimne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast lõunat.

e. l. enne lõunat.

P. Pühha.

Jõulo ja Wastla päwa wahhel on 7 nädalat.

Der Druck dieses nur in den Ostseeprovinzen abzugehenden Kalenders ist unter der Bedingung gestattet, daß nach Vollendung desselben die vorschristmäßige Anzahl von Exemplaren an die Dorpat'sche Abgetheilte Censur eingesandt werde.

Dorpat, den 19. September 1851.

Abgetheilte Censur: J. de la Croix.

Sündinud asjade aiaarw.

Pomissese tännini	5801 aast.
Kristusse sündimissese tännini.	1852 —
Et Tallinna ülesehitati . . .	633 —
Et ramatud hakkati trükkima	412 —
Pärrast Putterusse usso=õppe-	
tusse pärrandamist	335 —
Pärrast wanna katko	195 —
Pärr. sedda, kui Toompä pölland	168 —
Pärrast sure nälja hakkatust .	157 —
Et Peterpurri liina ehitama	
hakkati	149 —
Et meie Ma Wenne=rigi wals-	
litsusse alla sai	142 —
Et suurtkoli Tartus asutatati	50 —
Et ufi rdugid hakkati pannema	46 —
Et Prantsus Wenne=maale tulli	
ja Moskwa liina ärrapõlletas	40 —
Et Eesti=maal priust kulumati	35 —
Et Ria=maal priust kulumati	32 —
Et meie Keisri Herra Nikolai	
wallitsemas on	27 —

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Teisp.	Nääri P. Aita Jummal!	
2 Keßnäd.	Abel, Set	 2, 56 e. l.
3 Neljasp.	Enof	
4 Rede.	Metusalem	Jädaw kül'm
5 Laupäaw.	Simeon	

Larkad Hommiko : maalt. Matt. 2, 1.

6 Pühhap.	3 Kunn. Pühha.	Pehme
7 Esmasp.	Julianus	ilmaga
8 Teisp.	Erart	
9 Keßnäd.	Peatus	 9, 5 e. l.
10 Neljasp.	Vaawli päaw.	
11 Rede.	Ewraim	tulleb lund.
12 Laupäaw	Rein	

Jesuf 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

13 Pühhap.	1. P. p. 3. K. P.	
14 Esmasp.	Robert	Parras
15 Teisp.	Eidrik	
16 Keßnäd.	Risbert	

17 Neljasp.	Tönnisse päaw.	 0, 12 p. l.
18 Rede.	Uksel	
19 Laupäaw.	Sara	kül'm.

Pulmad Kana:liinas. Joann. 2, 1.

20 Pühhap.	2. P. p. 3. K. P.	Kange
21 Esmasp.	Nero	kül'm ja
22 Teisp.	Madlena	lumme:
23 Keßnäd.	Lotta	
24 Neljasp.	Timoteus	 8, 31 p. l.
25 Rede.	Vaawli ümberp.	
26 Laupäaw.	Pelikarpus	saddo.

Wina : mäest. Matt. 20, 1.

27 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	Külma ja
28 Esmasp.	Karel	lumme saddo
29 Teisp.	Samuel	
30 Keßnäd.	Adlgund	 11, 31 e. l.
31 Neljasp.	An	

12nemal selle fu päwal tõuseb päife pole tundi
pärast kello 8, ja lähheb loja pole tundi pärast
kello 3. Päaw on pitt 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1 Rede.	Priigitta	on tullemas.
2 Laupäaw.	Küünla päaw.	

Küüwi : mehhest. Luk. 8, 4.

3 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	Külm,
4 Esmasp.	Weronika	lumme sadde
5 Teisip.	Agata	ja pilwene
6 Kesknäd.	Tora	ilm.
7 Neljasp.	Rikard	
8 Rede.	Salomon	 2,32 e. l.
9 Laupäaw.	Apollonia	

Piinmedast tee äres. Luk. 18, 31.

10 Pühhap.	Paasto Pühha.	Wahhetlik,
11 Esmasp.	Elwina	fud ilmad,
12 Teisip.	Wastlapäaw.	
13 Kesknäd.	Tuhka päaw.	pilwesed il-
14 Neljasp.	Walentin	mad tormiga.
15 Rede.	Waußina	

16 Laupäaw. | Jula 7, 10 e. l.

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

17 Pühhap.	1 P. Paastus.	
18 Esmasp.	Konfordia	Parras
19 Teisip.	Sim. Apostel.	
20 Kesknäd.	Palwe päaw.	Külm.
21 Neljasp.	Jesaias	
22 Rede.	Peetri päaw.	 7,8 e. l.
23 Laupäaw.	Mina	

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

24 Pühhap.	2 P. Paastus.	Maddise p.
25 Esmasp.	Wiktor	
26 Teisip.	Nestor	Pehmed
27 Kesknäd.	Leander	
28 Neljasp.	Iustus	 10,8 p. l.
29 Rede	Makarius	

16nemal selle ku päwal tõuseb päike kello 7, lähheb loja kello 5. Päaw on 10, 5 14 tundi pikk.

1 Laupääd. | Albinus | ilmad.

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

2 Pühhap.	3 P. Paastus.	
3 Esmasp.	Kunifunde	Parras
4 Teisip.	Adrian	
5 Keßnäd.	Angelus	külm
6 Neljasp.	Kotwried	
7 Rede.	Perpetua	
8 Laupääd.	Siprian	8,21 p.l.

5000 mehhe sõotmisest. Joan. 6, 1.

9 Pühhap.	4 P. Paastus.	
10 Esmasp.	Mikeus	Kännad
11 Teisip.	Konstantin	
12 Keßnäd.	Krefor	parrajad
13 Neljasp.	Ernst	
14 Rede.	Safarias	ilmad.
15 Laupääd.	Ponginus	

Jesus kiwwidega wißsatud. Joan. 8, 46.

16 Pühhap.	5 P. Paastus.	10,28 p.l.
17 Esmasp.	Eruta	
18 Teisip.	Kabriel	Pehme.
19 Keßnäd.	Josep	
20 Neljasp.	Olga	Külma ja
21 Rede.	Pent	
22 Laupääd.	Kawacl	lund.

Kristusse siße sõotmisest. Matt. 21, 1.

23 Pühhap.	6 P. Paastus.	4,22 p. l.
24 Esmasp.	Kasimir	
25 Teisip.	P. Mar. pääd.	
26 Keßnäd.	Emanuel	Kännad
27 Neljasp.	Suur Neljasp.	
28 Rede.	Suur Rede	sojad ilmad.
29 Laupääd.	Eustabius	

Kristusse üllestoumissest. Mark. 16, 1.

30 Pühhap.	Üllestoum. P.	10,38 e.l.
31 Esmasp.	Teine Pühha.	

ionemal selle fu päwal tõuseb päike kello 6, lähheb loja kello 6. Pääd on 12, ja õ 12 tundi pi tk.

Aprillis.

10

Mahla = fu.

1 Teisip.	Kolmas Pühha. Karjal. pääw.	
2 Keßnäd.	Paulina	Wahhetlik.
3 Neljasp.	Werdinand	lud kewa.
4 Rede.	Ambrosius	dised ilmad.
5 Laupääw.	Maksim	

Kinnipandud uksteß. Joan. 20, 19.

6 Pühhap.	1 P. p. üll. P.	 1,13 p.l.
7 Esmasp.	Aron	
8 Teisip.	Liborius	Rülma on
9 Keßnäd.	Pogislaus	weel
10 Neljasp.	Esekiel	tullemas.
11 Rede.	Leo	
12 Laupääw.	Julius	

Heast karjatsfest. Joan. 10, 12.

13 Pühhap.	Justinus	Lund
14 Esmasp.	Künni pääw.	 9,31 e.l.
15 Teisip.	Olimpia	ja
16 Keßnäd.	Karissus	
17 Neljasp.	Rudolw	

Sel kuul on 11

30 päwa.

18 Rede.	Walerian	wihma.
19 Laupääw.	Simon	

Ürrikesse aia pärrast. Joan. 16, 16.

20 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	Kaunid
21 Esmasp.	Adolarus	 0,1 e.l.
22 Teisip.	Rajus	
23 Keßnäd.	Jü rri p.	selged
24 Neljasp.	Albert	ilmad.
25 Rede.	Markussepääw.	
26 Laupääw.	Eselias	

Kristusse ärraminnemisseß. Joan. 16, 5.

27 Pühhap.	4. P. p. üll. P.	Wahhetlik.
28 Esmasp.	Witalis	 1,1 e.l.
29 Teisip.	Reimund	
30 Keßnäd.	Erastus	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 4, ning lähheb loja pool tandi pärrast kello 7. Pääw on pitt 15, ja 9 tundi.

1 Neljasp.	Wolbri p.	
2 Rede.	Sigismund	kud ilmad.
3 Laupääd.	+ Leidminne	
Digest pallumisest. Joan. 16, 23.		
4 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	Jadawad
5 Esmasp.	Kottard	sojad
6 Teisip.	Susanna	
7 Keßnäd.	Ulrika	 4, 51 e. l.
8 Neljasp.	Suur + pääd.	
9 Rede	Niggolas	
10 Laupääd	Kordian	ilmad.

Rõmustajast Waimust. Joan. 15, 26.		
11 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	Pilwene
12 Esmasp.	Henriette	ja Wihmane
13 Teisip.	Sermarius	
14 Keßnäd.	Kristjaan	 5, 15 p. l.
15 Neljasp.	Sohwi	ilm.
16 Rede.	Krõdt	
17 Laupääd	Anton	

Pühast Waimust. Joan. 14, 23.		
18 Pühhap.	Nelli Pühhi.	Sojad ilmad
19 Esmasp.	Teine P.	
20 Teisip.	Kolm. Pühha.	lange ru
21 Keßnäd.	Pontusina	 8, 14 e. l.
22 Neljasp.	Mili	
23 Rede.	Tesiderius	lega.
24 Laupääd.	Ester	

Jesü ja Nikodemus. Joan. 3, 1.		
25 Pühhap.	3. a. J. P.	Willu
26 Esmasp.	Eduard	
27 Teisip.	Eudolp	
28 Keßnäd.	Willem	 4, 58 p. l.
29 Neljasp.	Mart	kaunis pä
30 Rede.	Wifand	wapaist
31 Laupääd.	Petronella	minne.

8mal felle ku päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pärrast kello 8. Pääd on pitk 17, agga õ 7 tundi.

Nikkast mehhest. Luf. 16, 19.

1 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	Selged
2 Esmasp.	Martellus	fännad
3 Teisip.	Emma	ilmad.
4 Kestnád.	Zarius	6,25 p. l.
5 Neljasp.	Ponivastus	
6 Rede.	Artemius	
7 Laupáaw.	Eufretsia	

Súrest öhto; söma; aiaft. Luf. 14, 16.

8 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	Márijad
9 Esmasp.	Pertram	ilmad,
10 Teisip.	Hans	se peale
11 Kestnád.	Varnabas	illusad sel.
12 Neljasp.	Vasilides	10,25 p. l.
13 Rede.	Tobias	
14 Laupáaw.	Walerius	ged ilmad.

Raddunud lambast. Luf. 15, 1.

15 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	
16 Esmasp.	Justina	Páwa.

17 Teisip.	Nikander	paistminne.
18 Kestnád.	Homerus	
19 Neljasp.	Kerwasius	 8,13 p. l.
20 Rede.	Wlorentin	
21 Laupáaw.	Rael	

Olge armolissed. Luf. 6, 36.

22 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P.	Illusad sel.
23 Esmasp.	Vasilius	ged ilmad
24 Teisip.	Jani páaw.	on tullemas.
25 Kestnád.	Webronia	
26 Neljasp.	Jeremias	
27 Rede.	Eadislauis	 9,43 p. l.
28 Laupáaw.	Josua	

Rohkest kallafagist. Luf. 5, 1.

29 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	Ptri. Paw. p.
30 Esmasp.	Eufina	

Ionemal selle fu páwal rõuseb páike 3 me
rendit párrast kello 2, ning lähheb loja üts me
rend párrast kello 9. Páaw on pitt 18 ning üts
pool tundi, agga d pool fuet tundi.

1 Teisip.	Teobald	Hea
2 Keskäd.	H. Mar. p.	foe wihm.
3 Neljasp.	Kornelius	
4 Rede.	Ulrik	 5, 52 e. l.
5 Laupäaw.	Anselm	

Wariferide digusfest. Matt. 5, 20.

6 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P.	Pilwese
7 Esmasp.	Emetrius	ja wihmased
8 Teisip.	Kilian	ilmad.
9 Keskäd.	Kirillus	
10 Neljasp.	7 Wenda.	
11 Rede.	Eleonore	
12 Laupäaw.	Hindrik	 2, 30 e. l.

4000 Mehhe söötmisfest. Mark. 8, 1.

13 Pühhap.	7 P. p. 3. a. J. P.	Marreta p.
14 Esmasp.	Ponawent	Kange palla
15 Teisip.	Ap. jagg.	selle järrel
16 Keskäd.	August	mürrista
17 Neljasp.	Aleksius	minne.

18 Rede.	Rosina	
19 Laupäaw.	Wriderika	 3, 50 e. l.

Walleprohwetideft. Matt. 7, 15.

20 Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	
21 Esmasp.	Daniel	Kange
22 Teisip.	Maria Magd.	
23 Keskäd.	Oskar	
24 Neljasp.	Kristina	palla.
25 Rede.	Jakobi päaw.	
26 Laupäaw.	Anno	

Ullekohtuseft maia piddajast. Luf. 16, 1.

27 Pühhap.	9 P. p. 3. a. J. P.	 3, 5 e. l.
28 Esmasp.	Pantalon	
29 Teisip.	Olowi p.	
30 Keskäd.	Kermanus	Wihma
31 Neljasp.	Kristwried	jaddu.

12nemal selle fu päwal töuseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pärrast kello 8. Päaw on pitk 17, agga ö 7 tundi.

1 Rede.	Peetri wang.	Raunid
2 Laupääd.	Annibal	
Jerusalemma liina ärrarikmisest. Luf. 19, 41.		
3 Pühhap.	10 P.p.3. a. J. P.	3, 36 p. l.
4 Esmasp.	Tomnikus	
5 Teisp.	Oswald	
6 Keßnäd.	Eugenius	selged ja
7 Neljasp.	Tönno	
8 Rede.	Kerhard	head ilmad.
9 Laupääd.	Romanus	

Bariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

10 Pühhap.	11 P.p.3. a. J. P.	7, 40 e. l.
	Lauritse p.	
11 Esmasp.	Hermann	
12 Teisp.	Alara	Tormised
13 Keßnäd.	Hildebert	ja wihmased
14 Neljasp.	Klementine	
15 Rede.	Rufli M. p.	ilmad.
16 Laupääd.	Isaak	

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.

17 Pühhap.	12 P.p.3. a. J. P.	4, 44 p. l.
18 Esmasp.	Leno	
19 Teisp.	Sebald	
20 Keßnäd.	Vernard	Pilwesed
21 Neljasp.	Rut	
22 Rede.	Wilipert	ilmad.
23 Laupääd.	Sakeus	

Preestrist ja lewist Luf. 10, 23.

24 Pühhap.	13 P.p.3. a. J. P.	Pärtli p.
25 Esmasp.	Ludwig	8, 13 p. l.
26 Teisp.	Treneus	
27 Keßnäd.	Kebhard	Selged,
28 Neljasp.	Augustinus	agga külmad
29 Rede.	Joan. huff.	
30 Laupääd.	Penjamin	ilmad.

Kümnest piddali-tõbbisest. Luf. 17, 11.

31 Pühhap.	14 P.p.3. a. J. P.
------------	--------------------

14nemal selle ku päwal tõuseb päike 3 werend
dit pärrast kello 4, ning lähheb loja werend pärr.
kello 7. Pääd on pitk 14 ning üks pool, agga
8 pool kümnet tundi.

September. & 20 & Mihkli = ku.

1 Esmasp.	Elidius	Parrajad
2 Teisp.	Eisa	 0, 16 e. l.
3 Keskäd.	Reinard	
4 Neljasp.	Kai	
5 Rede.	Moses	ilmad.
6 Laupääd.	Magnus	

Mammonast. Matt. 6, 24.

7 Pühhap.	15 P.p.3.a.3.P.	
8 Esmasp.	Mar. sünd. p.	 2,55 p. l.
9 Teisp.	Pruno	
10 Keskäd.	Gostenus	
11 Neljasp.	Põri pääd.	Willud
12 Rede.	Sirus	ilmad
13 Laupääd.	Amatus	

Raini:linna surrust. Luf. 7, 11.

14 Pühhap.	16 P.p.3.a.3.P.	† üllendam.
15 Esmasp.	Nikodemus	Wihma
16 Teisp.	Leontine	 8, 3 e. l.
17 Keskäd.	Josepina	

Sel kuul on & 21 & 30 päwa.

18 Neljasp.	Kotlob	on
19 Rede.	Werner	
20 Laupääd.	Wausta	tullemas

Wee: többisest. Luf. 14, 1.

21 Pühhap.	17 P.p.3.a.3.P.	Matteuse p.
22 Esmasp.	Morits	Wahhetlik
23 Teisp.	Osea	 0, 14 p. l.
24 Keskäd.	Joan. sam.	
25 Neljasp.	Kleomas	lud tormised
26 Rede.	Harald	ja wihmased
27 Laupääd.	Adelw	ilmad.

Suremast tähsust. Matt. 22, 34.

28 Pühhap.	18 P.p.3.a.3.P.	
29 Esmasp.	Mihkli pääd.	Pahhad
30 Teisp.	Hironimus	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ning lähheb loja kello 6. Pääd on pirk 12, ning 3 ka 12 tundi.

1 Keskäd.	Wolmar	 8, 52 e.l.
2 Neljasp.	Woldemar	
3 Rede.	Jairus	
4 Laupäaw.	Prants	

ilmad.

Alwatus innimesest. Matt. 9, 1.

5 Pühhap.	19 P.p.3.a.J.P.	leikusse p.
6 Esmasp.	Euisa	Taswe
7 Teisip.	Malo	
8 Keskäd.	Tomasia	 1, 54 e.l.
9 Neljasp.	Tionisius	
10 Rede.	Melkior	on
11 Laupäaw.	Purkart	tullemas.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

12 Pühhap.	20 P.p.3.a.J.P.	Tulesed ja
13 Esmasp.	Teresia	wihmased
14 Teisip.	Kalifstus	
15 Keskäd.	Heddo	

16 Neljasp.	Kallus	 1, 52 e.l.
17 Rede.	Leonhard	
18 Laupäaw.	Lukaspe päaw.	ilmad.

Kunningamehhe poia. Joan. 4, 47.

19 Pühhap.	21 P.p.3.a.J.P.	(Lutter. us- so - õppet. parrandamispe P.)
20 Esmasp.	Weli sias	Tuulne ja
21 Teisip.	Ursel	
22 Keskäd.	Kordula	külml.
23 Neljasp.	Gewerin	
24 Rede.	Salome	 2, 21 e.l.
25 Laupäaw.	Krispin	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

26 Pühhap.	22. P.p.3.a.J.P.	Jadaw
27 Esmasp.	Capitolin	külml.
28 Teisip.	Simon Judas	
29 Keskäd.	Engelhard	 6, 19 p.l.
30 Neljasp.	Abalon	
31 Rede.	Wolfgang	

16nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärast kello 7, ning lähheb loja pole tundi pä-
rast kello 5. Päaw on pikk 9, 6 15 tundi.

1 Laupääw. | Pühhadepääw. | Range

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

2 Pühhap.	23 P.p.3.a.3.P.	Hingede p.
3 Esmasp.	Kottlieb	fülm
4 Teisp.	Otto	on
5 Keskend.	Plandina	rullemas.
6 Neljasp.	Kasper	 4,5 p. l.
7 Rede.	Valtasar	
8 Laupääw.	Klaudius	

Jairi tütrest. Matt. 9, 18.

9 Pühhap.	24 P.p.3.a.3.P.	Külm
10 Esmasp.	Mart. Lutter.	ja
11 Teisp.	Martin Piisk.	lumme:
12 Keskend.	Jonas	saddu.
13 Neljasp.	Nokadius	
14 Rede.	Pridik	 8, 19. p. l.
15 Laupääw.	Leopold	

Hirmsast ärrakautamisse-tõdēt. Matt. 24, 15.

16 Pühhap.	25 p. P.3.a.3.P.	Parras
17 Esmasp.	Alweus	ilm.
18 Teisp.	Kelasius	
19 Keskend.	Eisbet	
20 Neljasp.	Amos	Lund.
21 Rede.	Mar. ohwerd.	 2, 1 p. l.
22 Laupääw.	Sesilia	

Wiims-est Kohtust. Matt. 25, 31.

23 Pühhap.	25 P.p.3.a.3.P.	Sur.mall. P.
24 Esmasp.	Jozias	Merjade
25 Teisp.	Kadrina pääw.	ilmade
26 Keskend.	Konrad	järrel
27 Neljasp.	Zetta	fülm.
28 Rede.	Künter	 5, 10 e. l.
29 Laupääw.	Ewert	

Kristusse sisse: sõitmisest. Matt. 21, 1.

30 Pühhap. | 1 Kr. tull. P. Andresse p.

9mal selle fu päwal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 8, ning lähheb loja pole tundi pä:
rast kello 3. Pääw on pitt 7, agga õ 17 tundi.

1 Esmasp.	Arend	Parrajad
2 Teisp.	Kandidus	talves
3 Keisnäd.	Talo	ilmad.
4 Neljasp.	Parbo	
5 Rede.	Sabina	
6 Laupäaw.	Niggola päaw.	 10,17 e.l.

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

7 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	
8 Esmasp.	Mar. sam.	Pahhad
9 Teisp.	Juhkum	
10 Keisnäd.	Judit	
11 Neljasp.	Els	
12 Rede.	Ottilia	ilmad.
13 Laupäaw.	Eutisia	

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.

14 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	 2,48 p. l.
15 Esmasp.	Johanna	

16 Teisp.	Albina	Sulla.
17 Keisnäd.	Ignatius	
18 Neljasp.	Kristow	
19 Rede.	Lot	
20 Laupäaw.	Abraam	Lund.

Joannesse tunnistusfest. Joan. 1, 19.

21 Pühhap.	4 Kr. tull. P. Toma päaw.	 11,16 p. l.
22 Esmasp.	Peata	Kange
23 Teisp.	Tagobert	Kulm
24 Keisnäd.	Adam, Ewa	
25 Neljasp.	Joulo	ja
26 Rede.	Teine Pühha	lund.
27 Laupäaw.	Kolmas Pühha.	

28 Pühhap.	P. p. Joulo	Süta laste p.
29 Esmasp.	Noa	 6,40 p. l.
30 Teisp.	Tawet	
31 Keisnäd.	Silvester	Kulm

ionemal selle ku päwal tõuseb päike werend pärs
rast kello 9, ja lähheb loja 3 werendit pärrast
kello 2. Päaw on pitk 5 ja üks pool tundi, 18
ja üks pool tundi.

Aasta muutmissed.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 0, 12 minuti p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pikkused.

Sui hakkab 9mal Jani-ku päwal, kello 8, 59 minuti e. l. Siis on meil keigepitkem päaw.

Süggise hakkab 10mal Mihkli-ku päwal, kello 11, 10 minuti p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pikkused.

Talwe hakkab 9mal Joulo-ku päwal, kello 4, 43 minuti p. l. Siis on meil keigelühhem päaw.

Päwa ja Ku warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päikekolmkord, ja Ku kakskord. Ugga meie maal on keik need warjutamissed näggematta.

Essimenne on Päwa-warjutaminne 9. Meäri-ku päwal.

Teine on Päwa-warjutaminne 5. Jani-ku päwal. Kolmas on Ku-warjutaminne 19. Jani-ku päwal.

Neljas on Päwa-warjutaminne 29. Talwe-ku päwal.

Wies on Ku-warjutaminne 14. Joulo-ku päwal.

Kronopühha d,

mis ue kirriko seädusse järrele ka Ma kirrikudes tullemad piddada:

- 1) Jürriku 17mal päwal. Iesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wenne rigi aujärje pärris pärria sündimisse päaw.
- 2) Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna nimme päaw.
- 3) Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja fõdige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse päaw.
- 4) Heinaku 1sel päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna sündimise päaw.
- 5) Keikusseku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herr ja Temma Abbikasa kronimisse päaw.
- 6) Keikusseku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.

- 7) Talweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse pääw.
- 8) Jõuloku 6mal päwal. Meie sure Keisri Herra Nikolai Pawlowitsi nimme pääw.

Needsinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui Paasto jutlusse päwad.

Keisri Herra Suggoselts.

Nikola I. Benne-Rigi Ülemwallitseja ja Keiser, sünd. 25. Janil 1796 — 55 aastat.

Aleksandra Weodorowna, Keisri Praua, sünd. 1. Julil 1798 — 53 aastat.

Nende lapsed. Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Benne-Rigi aujärje pärria Tsesarewits, sünd. 17. Aprili 1818 — 33 aastat, ja temma Proua Tsesarewna Maria, Aleksandrowna, sünd. 27. Julil 1824 — 27 aastat.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, f. 8. Septbr. 1843.
Aleksander Aleksandrowits, f. 26. Rūūnlaku päwal 1845.

Wladimir Aleksandrowits, f. 10. Aprili 1847.
Aleksi Aleksandrowits, f. 2. Märil; fu p. 1850

- 2) Konstantin Nikolajewits, f. 9. Septbr. 1827 ja temma Proua: Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi Printsess; sünd. 1830 Janil fu 26. päw.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, f. 2. Rūūnlaku p. 1850.

Olga Konstantinowna, f. 22. Teikussel-fu p.

- 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Julil 1831.

4) Mihhail Nikolajewits, s. 13. Oktbr. 1832.
Suurwürsti printsessid:

5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819,
laulatati 2. Julil 1839 Leugtenbergi Printsi,
Maksimiliani prouaks

Nende lapsed:

Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Oktobri-
ku päwal 1841.

Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Juli-
ku päwal 1843.

Eugenia Maksimilianowna, s. 20. Mrts. 1845.

Eugen Maksimilianowits, s. 27. Jan. 1847.

Sergei Maksimilianowits, s. 8. Tetsem. 1849.

6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822,
laulatati Karl Wridriß Aleksandriga, Wür-
tenbergi Kronprintsiga.

Helena Pawlowna, sünd. 28. Tetsem. 1806 —
43 aastat.

Temma laps: Suurwürsti printses

Katarina Mihhailowna, s. 16. Aug. 1827.

Keisri Herra deb.

Maria Pawlowna, sünd. 4. Webruaril 1786,
laulatati 3. Aug. 1804 Weimari Ma Wallit-
seja Karl Wridrißi prouaks.

Anna Pawlowna, sünd. 7. Jan. 1795, laula-
tati 21. Webr. 1816 Hollandi Ma Runninga
Willemi II. prouaks.

Teadaandmine,

mil ramato-postid tullemad ja lähwad.

Ria ja Peterpurri liina postid tulles-
wad neljaspäaw ja pühhapäaw. Ramatud'
mis Peterpurri ja Tartu postiga ärrasadetakse,
woetakse kesknäddal ja laupäaw kello 12nest
sadi enne lounat wasto; ramatud, mis Ria
postiga ärrasadetakse, woetakse teisipäaw ja
rede enne lounat kello 12nest kello 2ni p. l. wasto.

Haapsalo post tulleb 1sest Maiku päwast 1
Mihhlika päwast sadi kaks kord näddalas, kesk-
näddal ja laupäaw, agga mu aial kesknäddal.
Ramatud senna liina woetakse sui aial neljas-
päaw ja pühhapäaw, agga talwe aial pühha-
päaw kello 3mest sadi p. l. wasto.

Ramatud rahhaga ja pakkid igga kofta
Wenne rigi sees, woetakse teisipäaw ja rede
enne lounat kello 9sast kello 12ni wasto.

Ramatute eest, mis leige Wenne:ma
rigi kubbermangudesse, nenda kui ka Eesti-
ma kubbermangusse, läkkitakse, maksseta igga
lodi eest 10 koppikat hõbbedat. — Pakkide
est jääb wanna hind.

**Teadaandmine, mil, ja kus lada-
viddamist on.**

1. Eesti-ma Rubbermangus.

Tallinnas: 1) Suur saksa laat 20ma Junist, ku otsani. 2) Mihkli-ku 26, 27. ja 28ma päwal petakse weiste ja hobbosse lata.

Rakwerres: 1) Nääri-ku 27mal ja 28mal p. 2) Jani-ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.

Paides: 1) Künla-ku 3mal päwal. 2) Jani-ku 25mal päwal. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päwal. 4) Talwe ku 8mal ja 9mal päwal liina mümisse laat.

Haapsalus: 1) Nääri-ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal p.

Paldiskis: 1) Künla-ku 2sel ja 3mal päwal. 2) Mihkli-ku 21mal ja 22mal päwal.

Lihholas: 1) Esmaspäwal enne Wasila päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päwal.

Raplas: 1) esimesel redel pärast Mihklit. 2) kolmandamal redel pärast Nääri päwa.

Reblaste mõisas 1) Mihkli-ku 29mal ja 30mal päwal, ja weel Roja-ku 1sel päwal.

2) Pinnamümisse ja hobbosse laat, Nääri-ku 23mal ja 24mal päwal.

Märjama firriko jures, kolmandamal Kris-tusse rullemise pühhal.

Ortikal: Nääri-ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõeletmes: nädal pärast Mihkli päwa.

Jõhwis: Mihkli-ku 24mal p. ja weel 2 päwa.

Keila firriko jures Mihkli päwal ja weel 2 päwa.

Kollowerres: Nääri-ku 17mal ja 18mal p., ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.

Rubbermango kohto kässo järrele ei pea ennam lubba ollema, ei laupäwal egga pühhapäwal lata piddada, waid pääw pärast pühhapäwa.

2. Lihwlandi-ma kubbermangus.

Tarto liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab pääw pärast 3 Kunninga päwa, petakse kolm nädalat. 2) Peetri-laot, 29mal Junil. 3) 8mal Mihkli-ku p. 4) Mihkli-laot 29mal Mihkli-ku päwal.

Perno liinas: 1) 20mal Heina-ku p. hakkab

saksa laat; petakse 3 nädalat. 2) Weiste ja hobbose laat esmaspäwal ja teisi päwal enne Mihkli p. Kolmas laat petakse esmaspäwal ja teisipäwal pärrast 3. Kr. tull. P. Willandi liinas: 1) Saksa laat 2set Künla-ku p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mihkli-ku päwal. Kuresare liinas: 1) 6mal Künla-kuul hak-
kab suur saksa laat; petakse kümme päwa. 2) 1set Wina-ku päwal ja weel 3 päwa. Werro liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal Mihkli-ku p. 3) 22mal Künla-ku p. suur saksa laat 8 päwa. 4) 10mal Talwe-ku p. Walga liinas: 1) Saksa laat, hakkab 2set Künla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mihkli-ku päwal. 4) Mardi-päwa laat. Wastseliinas Mihkli päwal. Abja mõisas, Mihkli-ku 2set ja 3mal päwal. Antso mõisas, Mihkli-ku 14mal päwal. Audro mõisas, 17mal ja 18mal Mihkli-ku p. Helme mõisas, 15mal Peikuse-ku päwal.

Räo mõisas, 10mal Porri-ku päwal. Kantso mõisas, 30mal Rukki-ku päwal. Kastna mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal. Kilingi mõis., 1set, 2set ja 3mal Mihkli-ku p. Kirrepeäl, 17mal Mihkli-ku päwal. Koorte mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal. Wastemõisas, Oktobri-ku 2set ja 3mal päwal. Kosse mõisas, 24mal Rukki-ku päwal. Lustiwerre mõisas, 15mal Porri-ku päwal. Mõnniste mõisas, 10mal Mihkli-ku päwal. Moisekaste mõis., 10mal Peikuse-ku päwal. Mustwees, Mardi päwal. Oidre mõis., 10mal ja 11mal Mihkli-ku p. Põltsamaal, 17mal Mihkli-ku päwal. Põrawerre mõis., 13mal Mihkli-ku päwal. Rāppinas, 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal. Rosi mõis., 24mal Peikuse-ku päwal. Rõuge mõis., 8mal Mihkli-ku päwal. Senno mõisas, 21mal Mihkli-ku päwal. Tarmaste mõisas, Peetri päwal. Weski mõisas, 15mal Porri-ku päwal.

L u g g e m i s s e d.

I.

Kurja wisiga sadetud warra ei anna
õnne egga rahho.

Kaks noort handwergi meest, Arend ja Willem nimmi, ei teinud omma meistritele muud kui pahhandust, ja andsid teistele pahha õppetust. Jooksid ennamiste iggal õhtul kõrtsi, tullid kest õõ aial joobno peaga koi, ja ei sanud hommikul mitte enne unnest lahti, kui teised sellid jo mitto hea tundi ollid prikseste tõ kallal olnud. Meister piddi hädä parrast neid kahte kolwatumä hingi wimaks tenistusfest lahti moistma. Ollid jubba seäl linnas omma nimme ja au nenda käest ärraannud, et ei

ükski teiste handwerkide seast ei tahtnud neid tõle wõtta. Piddid sepärrast hulkmist katsuma. Need monned koppikad, mis neil weel järrel, ollid peagi otsas. Wõtsid siis sedda pahha nou ennestele, rõõwli ammeti läbbi omma õnne katsuda. Said kuulda, et üks kaupmees piddi hulk rahhaga ladast koi pole kallama. Seädsid sedda üksiko teed, mis teine piddi läbbi käima. Seäl kohhal hakkasid tedda risuma. Kui kaupmees wäga ise wasto panni, löid nemmad tedda furnuks mahha, ja põggenesid sure rahha-warrandussäga ärra. Gest et selle rigi raia liggi olli, said nemmad selle ille, ilma kätte samata neist meestest, kes nende jälgede peäl jubba ollid. Selle woõra rigi raia peäl ei tohtind neid essi otsa weel mitte finni wõtta, ja senni kui teised lubba seks kohtowanne matte käest ollid tagga pärrinud, ollid furjateggiad jubba hea tük maad emale põggenend, nenda et peagi selle kolmandama

rigi raia täieste ollid kätte sanud. Et nüüd wast lootsid ennam julged ja warjo al olla, astusid nemmad esimesse liina sisse, mis peäle saiwad, kulasid ühhe suurema handwergi herbergi järrele, ja kui ollid sedda kätte sanud, siis wõtsid sedda nou, seäl pitkemat aial ommast tee reisi waewast puhhata. Tellisid ennestele kawnist rohket õhto söma aega ja kaks pudelit jodawat wina. Arend, kes hopis kõrwemast süddamest olli, kui waene Willem, söi ja jõi priiskeste. Willemil tahtsid need sutäied, mis wöttis, nago kurgu sisse kinni jada, selle seestpididise hirmo pärrast, mis tedda ühtepuhko panni wärrisema. Pärrast söma aega walmistasid ennast maggamisfele. Iggaühhel olli isse wodi, mis olli uhkeste ehhitatud. Se ei olle mitte ilma et sedda asja siin nimmetakse, sest et sel wisil üks teine tigge nou, mis Arend ennesele pärrast sedda wöttis, parreminne korda läks. Kui ollid mahhahet-

nud, õhtas Willem süggawaste ja tundis esimesed kahhetsemisse ioned omma kooramatud süddame sees. Sellesamma tundmisfe peäle se olli ka, et julgust wöttis, meelt ja mõttid Jummal pole ülestõsta. Ei sanud küll essi otsa muud kui neid sanno küssendada: „Oh Jummal, Jummal! olle meile kurjateggiattele armolinne! Arend hakkas neid sanno waljuste naerma, ja lotis küll se läbbi omma kurja süddame tunnistust lämmatada. Willemi südda sai wähhhe ommeti fergitud, nenda et hakkas süggawaste maggama. Arend wis- kas ennast ühhe poolt teise, ja unni ei sanud ei milgi wisil temma filmi. Wöttis jenni üht teist rõõwoli nou ennesele. Tou- sis kess õ aial wodist ülles, panni kermeste rided selga, läks tassase wisiga Willemi asseme pole ja risus temma taskust keik sedda rahha, mis selle teise jäuks pidid sama; astus treppist alla perremehhe tuppa, arratas tedda ülles ja maksis sedda ärra,

mis olid fullutanud. Ütles, et selle illusa kuwalge ja soe õga kül joudis senna kohta sada, kus homme hommiko warra pidid platsis ollema. Jättis perremeesi Nummalaga, kinnitas omma nahl kotti õlade peal, ja et se kül raskesti kanda sure rahha hulga pärrast, mis selle sees, tõttis ommeti ni fermeste, et olli teisel hommi-ful jubba kõrwalisse tee peal hulk maad labbi käinud, enne kui Willem unnest lahkus. Sesamma sai peagi märko omma seltsimehhe uest kurjussest. Urwas sedda tühjaks asjaks, nisuggust kawwalat meest, kui teine olli, wast tagga otsida, waid sai nüüd ueste selget arro sest, et se üsna tõssine sanna on, mis ütleb, et „kurja wifiga sadetud warra ei kesta mitte kauaks ja ei anna õnne egga rahho.“

Willem wõttis ennesele sedda targemat meelt, tee peal taggasi kallama omma male, ja ilma muud sundmusseta, kui sedda, mis temma süddame tunnistus tem-

ma peal panni, kohtule omma suurt kurjust isse ülesandma, et agga sest fibbedast hinge pinast, mis temmale ei suggogi ennam rahho egga õhto ei jätnud, wähe ommeti lahti saaks. Kui olli omma issemaad kätte sanud, siis teggi nenda kui olli sedda targat nou ennesele ette wõtnud: rälis kohtowannemattele omma hirmust süüd fibbeda kahhetsemisega üles, ja heitis tassasel meel surno nuhtlusse moistmisse alla, mis kohhus olli arwanud, tedda täieste teninud ollewad.

Nisuggune surno nuhtlusse moistminne pidid seal maal ifka kunninga käest kinnitud sama enne kui sedda tõeks tehti. Kui kunningas olli kuulda sanud, et wang omma kurjust isse ilma sundmusseta kohtule olli ülesannud, ja et temma süddamelikko ja fibbedat kahhetsemist omma mõrtsuka tõ pärrast tundis, siis andis kunningas armute rumi ja mutis surno kohtomoistmist sel wifil, et süallune pidid

kümme aastat wangis seisma ja frono tö kallal olleina, katseks kas temma kahhetseminne olleks tõsine olnud, ja kas temma selle pitka aia sees iggapiddi omma parandatud meelt ja jummalakartlikko südant teiste wangide heaks õppetuseks olleks tõeks tunnistanud. Kui se nenda saaks olla, siis temma piddi omma pridust jälle kätte sama.

Willem ei jätanud sest lotussest, mis temma peäle tõsteti, ühtegi tühjaks, waid sai püwast püwani ja aastast aastani ikka põlbulissemaks ja waggamaks. — Kui kümme aastat möda, astus temma kui kohtowannemattest õigeks moistetud mehheks ommast wangi põlwest wälja, sai omma au jälle kätte, ja jäi ilmalaitmata ja truiste selle ammeti peäle, mis olli enesele wallitsenud.

Zeine willets loom, Arend nimmi, olli omma üllekohtuse mammenaga ühhe warastud waks passiga üsna kaugel ärra

ühhe woõra rigisse sanud. Asutas enast omma kauni rahha warrandussega seal ühhe sure linna sees, kus hakkas kaupmehhe ammetit. Kawwal, nenda kui läbbi ja läbbi olli, läks temmale essi otsa keik mis noudis wägga meelt möda korda. Sai peagi üsna rikkaks mehheks, kellele linna rahwas suurt auustamist pakkusid ja kedda nemmad ka pürrast sedda eneste kohtowannemaks wallitsesid. Sai ühhe kuulsa seltsi seest enesele abbikasa murretseda, kellega temma monned head aastat rahho sees ja ommas maias hõlbuga ellas. Korra järrele olli temma kolm last sanud, kellest temmal wägga hea meel olli, ja kedda temma süddamelikkult armastas. Peält nähti siis keik himmo möda wägga hästi korda minnema. Ühhe hest tarwilisest asjast agga olli suur püüdus: ei tunnud ühtegi rahho egga rõmo ommas süddames, sest rõmust ommeti ühtegi, mis meil Jummalas ja Jeesuses

peab ollema, ja mis se rõõm, mis temmal omma laste pärrast olli, ei teinud ei ammogi mitte tassa. Kurri süddame tunnistus waewas tedda päwal ja õsel. Zul-line hirm olli temmal isseärranes kirriko ja palwe koia wasto, ja ei julgend ei milgi wiisil ennast senna liggi anda, ni ühtepuhko ja ni ärdaste ka temma wagga ning jummalakartlik abbiõasa seks süddameliko pallumistega temma peäl kâis. Willets naesterahwas piddi ka ilma temma seltsita Jummal aarmo pühha Altari peält ennesele murretsema. Kui seestpiddi pinatud õnneto Arend liina ulitsatte peäl emalt näggi, et üks neist kirriko õppetajatest temma tee peäl temma wasto piddi sama, siis Arend lallas järsko wärristus-sega ühhe teise ulitsa sisse.

Peagi agga temma wäljaspidine põlli piddi hopis teist wiisi sama. Surma tõbbi, kel nimmi kolera, ja mis üks olse kõhho tõbbi on, langes keige wiimse ärrahawoi-

tamissiega seäe liina peäle, kus Arend ellas. Naene ja keik kolm last surrid järsko teine teise järrele ärra. Zubba temma isse tundis peagi, et temma wiimne ello kord nüüd kâ, ja et piddi keige üllema pühha kohtomoistja ette astuma. Selle wiimse meleärraheitmisse sees, mis nüüd temma peäle olli langenud, mõtles temma wahhest omma hinge rikmisse peäle. Mõtles agga ka se peäle ja tundis kibbeda walloga, kui wähe nisuggune warrandus, mis kurjal wiisil sadetud, rahho ja õnne annab. Wimaks kui temma seestpiddine ihhoja hinge piin iikka rängemaks läks, siis wast lastis ühhe kirriko õppetaja ennese jure palluda, et saaks ommast raskest süddame koormast ehk suggu ommeti fergitud. Tunnistas temmale omma hirmust mõrtsuka ning rõõwli süüd ülles. Kui sedda isseärranes üllesrâkis, et olli nüüd liggi kahhekümnet aastat ühhe kaupmehhe furnuks mahha lõnud, kes ladast tulli ja

tee peäl foio pole olli olnud, ja et olli keif temma rahha warrandust ärrarifunud, siis hirm kippus firriko õppetaja peäle, ja kuulas selle kōhha ja selle mehhe teggomodi järrele, kedda teine olli tapnud, ja sai selle otsusse lābbi, mis Årend temmale sest andis, sure wārristussega selget mārko sest kätte, et se mees, kes praego omma surma wodi peäl seäl maas, sellesamma firriko õppetaja isä olli mahha lõnud. Kui esimesenne hirmo joon temmast olli ülle lāinud, ja temma sedda üllekrāfinud surrijale, kui wallosamal wiisil se mõrtsuka tō temmase putus, pūdis temma, Jummal pūhha sanna kōwwa maenitsusse ja süddamelikko lābbi, selle kūrjateggia süddame tunnistust iikka ellawaminne ülleärratada, ja sai wiimaks Jummal armo abbiga sega nenda kōrda, et teine keige tullisema kahhetsemisse al ja kui rõhhtud loom omma hinge iggawesse kōhtomoistja hallastusse kätte andis.

Enne kui surri moistis weet selge arroga ja kōhta tunnistajatte ees nelja wōrra sedda warrandust, mis olli rõõwli kōmbel kōkko kōrjanud, mahha lõdud mehhe poiale, ja mis ülle sedda, sai temma surnud naese suggulastele ja muist ka linna waeste heaks.

II.

Mis kelab neljas kās?

Minnewal aastal olli Tallinna - Ma kalendri seest üks sõbra sanna kuulda wanna ja ellatand rahwale. Olgo siis tannawuses tähtramatus üks lahke ja tōsine maenitsusse sanna nore seltsi heaks.

Pimmeda paggana rahwa jures olli wannaste, ehk on, parrago Jummal, tännini weet se hirmus pruuk, et lapsed neid wannukessi, olgo ka nende lihhased

wannemad, furnuks lõid, kes hopis ram-
motumaks ning nõrgaks ollid lainud. Muist
wannad ei iggatsend ennestele parremat
mitte, sest et neile peagi weel kurjemat,
fui äkkilist ihho tapmist, tulli karta. Kui
ollid nenda iubba omma ello otsa pole sa-
nud, et ei jaksand ei suggugi ennam isse-
ennast toita, ja fui arro peast ni nõdraks
lainud, et ei sanud ühtegi targa nou noor-
tele ennam pakkuda, siis jäid keigest ab-
bist ja hallastusfest ilma, ja teadsid selgeste
ette, et piddid nälga surema. Se pär-
rast pallusid kül wahhest issegi, et neid
iärsko saaks tappetud.

Se mis selle hirmsa prugi jures rah-
wale pool teist wabbandusseks tulleb, se ei
olle muud, kui et ollid waesed pimmedad
paggana rahwas, kelle jurest wannudus
ei leidnud ennam au egga auustamist, ja
nisammoti wähe halledat meest teiste
kääst ennestele. Eks ei olnud siis nende
jures sesamma luggu nenda kui moistmata

lomade ja metsa ellajatte jures, kes, kohhe
fui tuggewaks ja täis kaswand on sanud,
neid hopis mahha jätwad, kellest on sün-
dinud, ja keif kurja neile tewad. Seäl
siis kus innimesse lapsed alles meie päi-
wil nenda fui paggana rahwas ning lo-
jused omma lihase wannematte wasto
ennast ülesnäitwad, mis arwate kül, ehk
olleks seäl peagi parrem, kui lapsed omma
rammotumaks ja nõdraks arrolisseks lai-
nud issa ja emma enneminne mahha lõõk-
sid, kui et nende ello õhto waewa, mele-
haigusse ning ihho ja hinge wallo läbbi
fibbedaks tewad? — Oh mis halledat
kaebamissed on weel monnel kohhal, ka
ristiinnimeste hulgast, ellatand rahwa suust
nende armetuma laste pärrast kuulda!
Mis fibbedad silmapissarad jookswad
monnette jures nende ärrakuinud pallet
mõda sest, et lapsed ei sori neile ei leiwa
rasukest mitte rahhuga suhhu pista, ja et
sedda leiwa rasukest ni nappisti jäggatakse,

et waewalt wannafessed nälga surmast peäsewad. Ei ükski nisuggusel alwal perrel ei kula nende järrele, jätwad neid üsna mahha nende üksiko nurka, kus ka koer ja kas neist emale jääb, sest et ei olle neile ühtegi anda. Minus seltsimees, kes ei lahku ennam neist, on wallo, mis neil ihhus ja süddames on. Lapsed augutawad neid ühtepuhko kibbeda sannaga kui wägga nemmad neile tütuks ja koormaks on. Ja üks monned dälad ning jummalafartmata nende pinajatte hulgas ei sa peagi sel wiisil nago wannematte mõrtsufaks, sepärast et ei pallu wannafesse peäle muud ühtegi mahha kui äkkilist surma? Senni kui surm ei wõtta kuulda nende tiggedat futsmist egga joua ikka weel mitte, neid waesi peästa, pinawad ja pigistawad need ülleannetumad neid ikka kibbedaminne ja mitmel dälal wiisil wiimse pattuse lotusse sees, et selle hinge wallo läbbi, mis neile saatwad, nende ello päiwi

ussinaminne lühhendakse, ja et siis surm enneminne jouaks. Leiwa rasufessed, mis neile sure nurrisemisega hädä parrast jaggawad, sawad päwast päwani ikka pissemaks. Jah, üks ehk teine ülleanneto loom toukab neid ümber siis kui temma neist möda tulleb, ehk tõstab külka omma ärranetud ruskast issa ja emma wasto ülles. Suur Jummal on wissiste omma pühha wiha sees ni hirmsa lastele omma kibbedat kättemaksmisse nuhtlust jubba walmis pannud. Oh et nisuggune laps, kes kurjem on kui pimmeda paggana rahwa laps, oh et se saaks ennele mele tulletada, mis Jummal pühha sanna temma parrast ni waljuste hüab, üteldes: „Kes issa raisko sadab, kes emma sadab ärrapõggema, se on üks poeg, kes teeb häbbi ja naero, üks häbbematta ja ärranetud laps.“ Jah ärranetud on temma selle Pühha käest, kes ütleb: „Minnul on kättemaksminne, ma tahhan kätte maksta.“

„Issa õnnistamine finnitab laste koiad, agga emma õhwardamine ja ärrawandumine ksisub nende allused ümber. Lapse au on temma issa auustussest, ja üks emma, mis ärrateotud, on laste teotusseks. Laps, olle abbiks omma issale temma wannuses, ja ärra kurbasta tedda temma ello aial. Ehk ta mehest nõdraks lähhaks, siis ärra a-u sedda mitte, keik omma joudo möda. Sest halle meel issa wasto ei sa mitte unustud, ja so emma pattude pärrast, mis sa kannatand, pead sa siigima.“ — Kes ommad lihhased wannemad armastab, se armastab ühtlast Jummalat, sest et temma tännolikko melega tunneb, et helde Issa taewas temmale ni lahked wannemad, tedda südda rõmoga armastab, armust on annud. Kes agga jälle täis armastust on nende wasto, kes tedda on sünnitanud, selle peäle langewad mitmel wiisil Jummalat rohket õnnistamisest, mis temmale keiae ennamiste arwa-

liffuks sawad siis, kui temma maiapidada on ja issegi wannemaks on sanud. Eks siis temma ommad lapsed sedda temmale nende armastusse melega tassuwad, sest et nemmad sedda lahket kombet omma issa ja emma käest norelt on õppinud.

Agga hirmus on ka jälle Jummalat kättemaksminne nende wasto, kes kui tännamatta ja riggedad lomad ommad lihhased wannemad põlgwad, neid pilkawad ning naerwad, ja neile nende rasket ello otsa toidusse pudo, nurrisemisse, hädda ja wae waga kibbedaks tewad. Nende hallastamatta ommad lapsed sawad neile kurbaks kätte tassutajaks. Wõtke agga silmad lahti ja wadage enneste ümber, siis sate sedda selgeste nähha, et se willets luggu tõssine sanna on, kui teie agga ei olle mitte hopis pimmedussiega kaetud, ja kui ei olle ka mitte sellesamma asja pärrast süalluseks ennast teinud. Sest igga sü, mis omma süddame peäl kanname, se

warjutab tõe sanna ärra. Agga üllem
 assi on ikka se, mis Jummal pühha
 sanna meid õppetab, üteldes: „Issand
 on kättemaksja keige nendefinnaste asja-
 de pärrast.“ — Oh õnnetumad lapsed,
 kes neljandama kassõ keeldust ni tuima
 süddamega ülleastuwad ehk tiggeda melega
 sedda mißski ei panne! Oh õnnetumad
 laste wannemad, kes nisuggust kibbedat
 kättetasumist omma laste käest katsta sa-
 wad! Se tulleks neile üsna raskeks põl-
 weks, kui teised neile pitkaid ello päiwi
 sowiksid, ja kui pühha ello ja surma
 Wallitseja seäl üllemel sedda sowimist
 tõeks teeks, olgo siis et se pitk nuhtlus
 neile hinge õnnistusseks tulleks.

Üks tõssine ja jummalafartlik mees, kes
 Ma-rahwa heaks üht tarwilist ja mõn-
 nust ramatud laste targa ning moistlikko
 kaswatamisse pärrast saksa keele on wälja-
 annud, se juttustab ommas ramatus mid-
 dagi, mis need peawad ennestele kindlaste

tallele pannema, kes selle raske sü peäl on,
 et pigistawad ommaid ellatand wanne-
 maid häbbematta ja armetumal wiisil.
 Selle nimmetud ramato seest loeme, et
 ühhel maial üsna nõrgaks lainud issa sai
 hopis pilkamisse wiisil seäl tiggeda laste
 käest petud. Se willets wannake ei toh-
 tind mitte teistega ühtlase sõma laua jures
 mahhaistuda, waid pididi toa nurkas seis-
 ma, kus temma kassinal wiisil omma
 weddalat leent ühhe fullund pörsade künna
 seest, mis jo olli kõrwale wiisatud, pididi
 kätte sama. Ühhel päwal astus perre-
 mehhe poeg, kahheteistkümnene aastane pois,
 issa jure, tõi omma pissukest kirwest tem-
 ma kätte ja pallus, sedda heaste terrawaks
 ihhutada, sest et se lähhaks temmale tar-
 wis ühhe pakso pu tõ pärrast. Issa
 küsis, mis tõ se pididi ollema, ja poeg
 wastas: Se weikene künna, misga se
 wannake seäl nurkas omma leent kätte
 saab, lähháb temmaga ühtlase otsa, sest et

se jubba üsna mäddand on. Tahhan katsuda uut pissufest künna tehha, mis sinnule peab toido astjaks sama siis kui minna perremees ollen ja kui sinnul kord on, seäl nurkas seista. Selle sanna läbbi langes ränk koorm mehhe süddame peäle. Tulletas esimest korda kibbeda walloga sedda armetumat wisi ennese mele, mis läbbi olli raskeks süalluseks sanud omma wanna issa wasto. Mötles nüüd wast se peäle, mis kibbe kättemaksmisse luggu temma ossaks woiks sada, siis kui issegi olleks wannaks ning rammetumaks lainud. Se olli kui Jummalat ähwardamisse san-na olnud, mis selle poisi su läbbi mehhe kätte olli sanud. Wärristusfega läks wannamehhe jure, pallus Jummalat ja omma ellatand issa käest ärdaste andeks selle hirmsa patto pärrast, mis läbbi olli raskeks pattuseks sanud ja wägga pahha õppetust omma lastele annud. Gest pä-wast sadif hakkas temma truiste ja au-

saste omma issa eest hoolt kandma, ja temmale temma nõdrusse sees keiksuggust abbi teggema. Ja se läks wimaks nenda hästi korda, et wannamees tedda süddamest ja silma pissarattega weel tännas ning temma ja temma maia peäle õnnistamist Jummalalt pallus.

Oh et se lahke maenitsusse sanna, mis noortele sai antiud selle üllemal nimmetud jummalakartlikko mehhe ramato seest, oh et se sanna saaks õnnistuseks tulla keige no-remat rahwale, ja et nende südda saaks pöördud auustamisse ja armastusse pole omma ellatand wannematte wasto! Neile, kes neljandamat käsko truiste on meles piddanud, ja ka neile, kes nüüd wast on hakkanud, selle käskule au pakkuma, neile sago Apostoli sanna möda „arm, hallas-tus ja rahho Jummalast Jesast, ja Kris-tusest Jesussest meie Jesandast!

Agga teised, kes armetumad on omma ellatand wannematte wasto, tulletage en-

neſte mele, mis pühha firri nende hirmu-
tamisſeks weel ſelle ſanna läbbi ütleb:
„Sellesamma moõduga misga teie moõdate,
peab teile jälle moõdetama.“ Ra ka teine
tõssine ſanna: „Kes teiſele auko kaewab,
langeb iſſe ſiſſe.“ Se tähhendab ſiin
kõhhal ni paljo kui: Seddasamma kurja,
mis omma iſſale ehk emmale nende wiimſe
ello otſa peäle tete, peate omma laſte kääſt
wimaks kätte ſama.

Keisri troni peäle ſamisse päwal.

Wiſit: Mo helde Jeſus minno õn ic.

Suurt Keisrit, rigi üllemat,
Oh! Jummal, wõtta kaitſta;
Mis ial Ma peäl parremat
Eal anna rohkeſt maitſta.
Oh! ſada rõmo temmale
Head meelt ta abbikafale
Keik õnne temma maial.

Laſſ' tedda õigust, taſſandust
Aujärje peält meil' näita

Mi piddada so sarnadust,
 Kui sinno kasko täita;
 Keif kaebdust, tülli wõtko ta
 Ka waigistada, lõppeta,
 Ja rahwa rahho hoida.

Ta warjus, hõlekandmisses
 Meil anna õnne nähha
 Mi teudes kui teggemisses
 Hea melega keif tehha,
 Mis õnnistusseks tarwis läab,
 Ja rahwa õnneks järrel jääb,
 Mailma laua aiaks.

Oh! kela rahwa mäsamist,
 Meist põra ärra sõdda,
 Keif waeno, werrewallamist,
 Ja tõbbe, katko, hädda.
 Meid hoia kalli-aia eest
 Et rõõmsaks ommast raskest tööst
 Tõ-teggia woiks sada.

Keif paika head ehbita
 Oh! helde Jäsa taewast
 Ja meie maad ka õnnista
 Et rahwa-tööst ja waewast,
 Nääks õiget õnne, tassumist,
 Ja sulle annaks tännamist
 Sa helde Jäsand taewas!

Siis sulle Jäsand antakse
 Suurt auu rõõmsast melest
 Ja wõrstist, waesest tuakse
 Sull' tänno kiitjast kelest
 Siis tõstab rahwas rõõm-heelt
 Ka Keiser hüab järje peält
 „Mu keige kõrgemale!“

Lass' laulda siis sel hommikul
 Sul sinno laste heale
 Ja tua palmid ohwriks sul
 So pühha Alt'ri peale,
 Suurt Keisri troni kinnita

Ja õigussega ehita
Meil keigil warjo paigaks.

Lass' Keisril temma troni peäl
Ka rõmo-päiwi paista
Ja õnneks temma kõrwal seäl
Ja troni-pärriat seista
Ja tedda isse kauda weel
Hea terwis täita, rahho meel
Suurt rigi-koormat kanda.

